

Lahti

Talousarvio 2025

Taloussuunnitelma 2025–2027

Elinvoima- ja työllisyysjaosto 9.9.2024

Sisällys

1. Elinvoiman palvelualue	3
1.1. Elinvoiman yhteiset ja kasvupalvelut-vastuualue yhteensä	5
1.2. Työllisyyspalvelut-vastuualue.....	8
1.3. Investointiosa	10
1.3.1. Irtain omaisuus.....	10

1. Elinvoiman palvelualue

Tuloslaskelma	TP 2023	KS+LTA:t 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot	3 254 917	4 063 900	3 456 300	3 463 200	3 470 100
Myyntitulot	1 333 357	1 043 900	1 848 300	1 849 000	1 849 700
Maksutulot	0	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	1 902 779	3 010 000	1 598 000	1 604 200	1 610 400
Muut toimintatulot	18 781	10 000	10 000	10 000	10 000
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0
Toimintamenot	-38 159 977	-40 393 100	-69 104 300	-67 585 200	-64 126 700
Henkilöstömenot	-7 735 221	-10 771 600	-14 236 900	-14 304 800	-14 124 900
Palvelujen ostot	-2 054 048	-4 334 600	-6 793 100	-7 045 700	-7 030 600
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-176 719	-268 100	-281 400	-466 300	-524 700
Avustukset	-27 656 957	-24 378 000	-46 495 900	-44 495 900	-41 095 900
Muut toimintamenot	-537 031	-640 800	-1 297 000	-1 272 500	-1 350 600
josta sisäiset vuokramenot	-218 510	-333 400	-906 800	-913 400	-920 100
Toimintakate	-34 905 060	-36 329 200	-65 648 000	-64 122 000	-60 656 600
Rahoitustulot ja -menot	-99	0	0	0	0
Korkotulot		0	0	0	0
Muut rahoitustulot	74	0	0	0	0
Korkomenot	-173	0	0	0	0
Muut rahoitusmenot		0	0	0	0
Vuosikate	-34 905 159	-36 329 200	-65 648 000	-64 122 000	-60 656 600
Poistot ja arvonalentumiset	-23 639	-8 000	-43 400	-46 900	-43 200
Tilikauden tulos	-34 928 798	-36 337 200	-65 691 400	-64 168 900	-60 699 800

Toiminnan kuvaus

Elinvoiman

palvelualue toteuttaa Lahden kaupungin strategiaa ja rakentaa menestyvää tulevaisuuden Lahtea. Palvelualue toimeenpanee kaupungin elinvoima- ja työllisyyspolitiikkaa luomalla kaupunkiin uusia kasvun mahdollisuuksia ja edistämällä työllisyyttä yhdessä kaupunkikonsernin, yritysten, oppilaitoksien sekä muiden sidosryhmien kanssa.

Toimintasäännön mukaisesti palvelualueen tehtävä on

- 1) vastata elinkeinopolitiikasta ja yritysyhteistyöstä
- 2) vastata elinvoimapolitiikasta yhteistyöstä korkeakoulujen kanssa
- 3) vastata ympäristöpolitiikasta, siihen liittyvästä kehittämisestä ja hanketoiminnasta
- 4) vastata kaupungin tapahtumatoimintojen koordinoimista ja kehittämisestä
- 5) vastata palvelualueen innovaatio- ja hanketoiminnasta
- 6) koordinoita ja edistää suuria elinvoima- ja kaupunkikehityshankkeita
- 7) koordinoita ja kehittää kaupungin kansainvälisiä suhteita ja verkostoja
- 8) huolehtia kaupungin edunvalvonnasta ja sidosryhmäsuhteista

9) vastata kaupungin ja ammatillisen oppilaitoksen välisestä yhteistyöstä ja strategisesta kehittämisestä

10) vastata kaupungin maahanmuuttopalveluista ja International House -palvelukokonaisuudesta

11) vastata kaupungin työllisyyspolitiikasta ja muista työllisyysasioista

12) vastata Lahden seudun työllisyyden kuntakokeilusta ja tuottaa lakisääteiset palvelut kuntakokeilun kohderyhmille Lahdessa 31.12.2024 asti

13) vastata työllisyyspalvelu-uudistuksesta ja työllisyyspalveluiden täysimääräisestä tuottamisesta 1.1.2025 alkaen.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen sekä työllisyyspalvelu-uudistuksen myötä kuntien yhteiskunnallinen rooli on painottumassa entistä vahvemmin elinvoiman tehtäviin. Tämä korostuu myös Lahdessa ja uudella 1.6.2024 käynnistyneellä elinvoiman palvelualueella.

Lahti on johtava ympäristökaupunki. Kaupunki on sijoittautumiskiinnostuksen kohteena, vieraskielisten asukkaiden määrä lisääntyy, tapahtumatoiminta laajenee ja yliopistotoiminta kasvaa nopeasti. Nämä heijastuvat

väestökehitykseen myönteisesti ja edesauttavat myös työllisyyden positiivista kehityssuuntaa.

Toimintaan tuo haasteita erityisesti maailman geopolitiisesta tilanteesta johtuva epävakaisuus, jolla on vaikutuksia elinkeinoelämän toimintaympäristöön ja menestymiseen. Lisäksi julkisen talouden haasteet Suomessa ja vaikea kuntatalouden tilanne myös Lahdessa vaikuttavat elinvoiman palvelualueen toimintaympäristöön, jossa toiminnan vaikuttavuus ja tuloksellisuus on entistä tärkeämpää.

Hallituksen toiminta, päätökset ja rahoitusleikkaukset hallituskauden aikana saattavat vaikuttaa elinvoiman palvelualueen toimintaan ja talouteen.

Toiminnan ja talouden tasapaino-ohjelman tavoitteet

Kaupunginvaltuuston 20.5.2024 § 63 päättämän talouden tasapaino-ohjelman mukaisesti konsernihallinnolle kohdennettiin yhteensä 4,0 milj. euron tasapainottamisen tavoite. Kaupunginvaltuusto päätti hallintosääntömuutoksesta 20.5.2024 § 54 ja sen mukaisesti 1.6.2024 alkaen konsernihallinnon palvelualue jakautui konsernihallintoon ja elinvoiman palvelualueeseen. 4,0 milj. euron tasapainottamistavoitteesta 3,350 milj. euroa kohdentuu

konsernihallinnolle ja 0,650 milj. euroa elinvoiman palvelualueelle. Tasapaino-ohjelman taloudelliset tavoitteet kuvataan talousarviossa ja toimenpiteet kuvataan palvelualueen käyttösuunnitelmassa.

Elinvoiman palvelualueen 0,65 milj. euron sopeutustavoitteesta kohdentuu 0,05 milj. euroa vuodelle 2024 ja 0,60 milj. euroa vuodelle 2027. Elinvoiman palvelualueen toiminnan ja tasapaino-ohjelman tavoitteena on kohdentaa toiminnan määrärahoja entistä vaikuttavampiin kasvuun, elinvoimaa ja työllisyyttä edistäviin toimiin. Vuoden 2027 säästötoimien valmistelu aloitetaan tavoitteena vaikuttavuuden parantaminen.

Henkilöstösuunnitelma

Vuodelle 2025 henkilötyövuosia suunnitellaan 103 enemmän kuin on varattu vuoden 2024 käyttösuunnitelmassa. Lisäykset kohdistuvat työllisyyspalvelut-vastualueelle ja johtuvat julkisen työvoimapalvelun siirrosta liikkeenluovutuksella kaupungille. Vuosille 2026–2027 suunnitellaan vähemmän henkilötyövuosia kuin vuodelle 2025. Työllistettyihin varatut henkilötyövuodet vähenevät, koska lainsäädäntö rajaa palkkatuen käyttöä kuntasektorille.

Henkilöstösuunnitelma (palkalliset henkilötyövuodet)	TP 2023	KS+LTA:t 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Elinvoiman palvelualue	95	148	251	245	238
Lisäksi työllistettyjä	82	106	29	29	29

1.1. Elinvoiman yhteiset ja kasvupalvelut-vastuualue yhteensä

Sitovuus toimintakate	TP 2023	KS+LTA:t 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot	2 022 249	2 375 500	3 431 300	3 437 700	3 444 100
Toimintamenot	-10 854 654	-13 131 000	-16 173 700	-16 581 100	-16 491 100
Toimintakate	-8 832 406	-10 755 500	-12 742 400	-13 143 400	-13 047 000

Toiminnan kuvaus

Elinvoiman yhteiset määrärahat sisältävät elinvoiman palvelualueen yhteisiä kustannuksia sekä niihin liittyviä varauksia.

Kasvupalvelut-vastuualue edistää kaupungin elinvoimaisuutta ja vetovoimaa sekä tulevaisuuden kasvun edellytyksiä tiiviissä yhteistyössä työllisyyspalvelujen kanssa.

Kasvupalvelujen tavoitteita toteutetaan omana toimintana sekä konserniyhtiöiden, yritysten, korkeakoulujen ja muiden kumppanuuksien avulla. Kasvupalvelut-vastuualue rahoittaa strategisesti ja elinvoimapolitiittisesti merkittävää alueellista kehittämistoimintaa, hankkeita ja tapahtumia. Määrärahavaraus sisältää rahoitusosuudet Lahden seudun kehitys LADEC Oy:lle ja Lahden seutu – Lahti Region Oy:lle, Lappeenrannan-Lahden teknilliselle yliopistolle (LUT), Helsingin yliopistolle (HY) sekä mm. muulle strategiselle korkeakoulutoiminnalle. Vastuualue toimii elinvoima- ja työllisyysjaoston alaisuudessa.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Lahden kaupungin keskeisimmät strategiamittarit kytkeytyvät suoraan kasvupalveluiden toimintaympäristöön ja tavoitteisiin. Kaupunki tavoittelee hiilineutraaliutta, asukasmäärän kasvua, opiskelijoiden määrän kasvua, työllisyyden parantamista, matkailun positiivista kehittymistä ja esimerkiksi yritysten, työpaikkojen ja yritysinvestointien kasvua. Kasvutavoitteiden kautta kaupunki varmistaa suotuisan verotulokehityksen asukkailta ja yrityksiltä, ja sen myötä riittävä resurssit kaupungin lakisääteisten perustehtävien järjestämiseen. Lisäksi on perusteltua seurata tki-panosten kehittymistä.

Viime vuosina kaupungin monet tärkeimmät elinvoimamittarit ovat kehittyneet positiiviseen suuntaan. Uudella elinvoiman palvelualueella kasvupalveluilla on entistä merkittävämpi rooli kasvun tavoittelussa, eli asukkaiden ja yritysten menestymisen tukemisessa. Vain tätä kautta varmistetaan kaupungin kestävä talousperusta ja tulevaisuuden menestymisedellytykset.

Toiminnan painopistealueet

Kasvupalvelut-vastuualueen painopisteet vuonna 2025 ovat seuraavat:

- Elinkeinoyhteistyössä kehitetään olemassa olevien yritysten toimintaympäristöä, edistetään uusien yritysten sijoittumista kaupunkiin, tuetaan kaupunkikehityshankkeita ja vahvistetaan elinkeinoelämän,

ammattillisen koulutuksen ja korkeakoulujen välistä yhteistyötä. Lisäksi start-up-yrityttöjen ja vuorovaikutukseen yritysten kanssa panostetaan entisestään.

- Korkeakoulu- ja oppilaitostoitonnassa korostuvat LUT-yliopiston toiminnan edelleen vahvistaminen, opiskelijoiden integroitumisen ja työllistymisen tukeminen, kampusratkaisut sekä korkeakoulusektorin sitouttaminen alueelliseen TKI-toimintaan. Lisäksi alueen kasvuklustereita (mm. elintarvike, sähköinen liikenne, sportti ja kiertotalous) edistetään aktiivisesti yhdessä alueen yritysten kanssa ja yhteistyöhön Salpauksen kanssa panostetaan entistä vahvemmin.
- Ympäristökehityksessä edistetään kaupunkitasoisesti erityisesti hiilineutraaliustavoitteen mukaisia toimenpiteitä, luontopositiivisen kaupungin rakentamista, planetaarista terveyttä sekä ympäristöliiketoiminnan kasvua. Ympäristötyöstä ja sen kautta saatavasta elinvoimasta viestitään osana laaja-alaista elinvoimatyötä. Lisäksi panostuksia kohdennetaan kansalliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön sekä hanketoiminnan vahvistamiseen. EU:n kaupunkimissio tarjoaa puitteet ilmastotyön rahoitusohjan laajentamiseen sekä osaamisen lisäämiseen kestävien investointien houkuttelemiseksi.
- Tapahtumatoiminnassa tavoitteena on vahvistaa Lahden vetovoimaa ympärivuotisena, kansainvälisenä, kansallisena ja lahtelaisten tapahtumakaupunkina tapahtumatoiminnan kasvu- ja kehittämisohjelman mukaisesti. Erityistä painotusta ohjataan tapahtumatoiminnan vaikuttavuuden vahvistamiseen, elinkeinoelämän toiminnasta saamien hyötyjen maksimointiin sekä uusien kumppanuuksien kehittämiseen.
- Maahanmuuttotyössä ja International House Lahti-palveluissa tavoitellaan kaupungin pito- ja vetovoiman kasvua sekä vieraskielisten lahtelaisten entistä parempaa kotoutumista ja työllistymistä kaupunkiin. Lisäksi palvelut edistävät kansainvälisen yliopistokaupungin kasvua ja kansainvälisten opiskelijoiden ja henkilökunnan juurtumista kaupunkiin.
- Edunvalvonnan, sidosryhmäyhteistyön ja kansainvälisten asioiden tavoitteena on edistää kaupungin kasvua ja elinvoimaa yhteistyössä kaupunkikonsernin, elinkeinoelämän ja muiden toimijoiden kanssa.

Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy

Ladecin tehtävänä on kehittää Lahden seudun elinkeinoelämän edellytyksiä, kilpailukykyä ja vetovoimaisuutta, ja sitä kautta edistää uusien yritysten ja työpaikkojen syntymistä sekä yritysten kasvua. LADEC vastaa aloittavien, toimivien ja sijoittuvien yritysten palvelusta sekä seudun

markkinoinnista yritysympäristönä. Vuoden 2025 alusta La-
decin toiminta-alue kattaa koko Päijät-Hämeen maakun-
nan.

Yhtiön strategian painopisteitä ovat alueen kehittäminen
houkuttelevana investointikohteena sekä yrityspalveluiden
vaikuttavuus. Vuonna 2025 tavoitteena on hyödyntää en-
tistä tehokkaammin alueen kasvukosysteemit ja -klusterit
investointien houkuttelussa sekä vahvistaa kuntarajat ylit-
tävää yhteistyötä. Yrityksille suunnattuja palveluita kehitetään
erityisesti tukemaan pk-yritysten kasvumahdollisuuksia ja
uudistumista muutostilanteissa. Yritysten työvoiman ja
osaajien saatavuutta tuetaan tiiviillä yhteistyöllä oppilait-
osten ja työllisyysalueiden kanssa.

Lahden seutu - Lahti Region Oy (Visit Lahti)

Kansainvälisen matkailukysynnän kasvua rajoittaa edel-
leen markkinatilanne, jossa Aasia ja Venäjän markkinat ei-
vät toimi. Kasvua haetaan kansainvälisiltä markkinoilta uu-
sista erikoissegmenteistä (mm. urheilumatkailu ja vesistö-
matkailu) sekä kongressi- ja tapahtumamatkailusta. Vah-
vinta kasvua odotetaan edelleen kotimaan matkailusta. Koti-
talouksien maksukyky heijastuu toimialaan ja on muuttanut
kysynnän rakennetta ja kysyntä on hintaherkkää. Koko-
us- ja kongressimatkailussa odotetaan myös kustannus-
tietoisuuden lisääntyvän. Lahden helppo saavutettavuus
vahvistaa seudun kilpailukykyä kiristyvässä kilpailussa.

Lahden seutu saavuttaa vuonna 2025 vastuullisen matkai-
lun destinaatiostatuksen. Saavutus on merkittävä ja sitä
hyödynnetään erityisesti matkailun kansainvälisen vetovoim-
an vahvistamiseen. Vuoden alusta yhtiössä käynnistyy
Lahti Convention Bureau -yksikkö, joka aktiivisesti houkuttelee
ja hakee kotimaisia ja kansainvälisiä tiede- ja järjestö-
kongresseja Lahteen ja toimii asiantuntevana tukiorganisa-
ationa järjestäjille. Tulevien vuosien olemassa olevat
Lahdessa toteutuvat kansainväliset suurtapahtumat akti-
voituvat ja esivalmistelut näkyvät Visit Lahden toiminnassa
jo vuodesta 2025 lähtien ja yhtiö on mukana rakentamassa
”suurtapahtumapolkua” yhteistyössä eri tahojen kanssa
vuosille 2025-2030. Yhtiö edelleen aktiivisesti houkuttelee
seudulle yhteistyössä kaupungin tapahtumayksikön kanssa
tapahtumaohjelman mukaisia kansainvälisiä suurtapahtu-
mia. Yhtiö on aktiivisesti mukana yhteistyössä Lahden kau-
pungin kasvupalveluiden sekä elinvoimayhtiä LADECin
kanssa hotelli-investointien mahdollistajana kaupunkiin.
Vuonna 2025 odotetaan hotellitilanteen paranevan Scandic
Lahti Cityn uudistuksen valmistuessa toukokuussa
2025.

Yhtiössä toimii vuodesta 2025 lähtien kolme yksikköä, joilla
oma rahoitus ja kustannusseuranta; Salpausselkä UNESCO
Global Geopark, Lahti Convention Bureau sekä Sport Event
Management Finland. Yhtiön hallitus on päättänyt käynnis-
tää vuoden 2025 alusta maakunnallisen matkailustrategian
päivityksen yhteistyössä laajan sidosryhmäverkoston
kanssa.

Lahden yliopistokampus

Lahden seudun vahvuutena on yliopistojen (LUT-yliopisto ja
Helsingin yliopisto HY), LAB-ammattikorkeakoulun, elinkei-
noelämän ja Lahden kaupungin tiivis yhteistyö. LUT-

yliopisto ja Helsingin yliopisto houkuttelevat uusia yrityksiä
ja luovat pitovoimaa. Yliopistojen alueellista tehtävää tukee
Lahden yliopistokampuksen koordinaatioyksikkö.

Koordinaatioyksikön tavoitteena on tuoda yliopistoissa teh-
tävä tutkimus- ja kehittämissyö sekä opetus alueen elinkei-
noelämän käyttöön ja mahdollistaa alueen kehittyminen ja
elinvoiman kasvu yhdessä kaupungin kanssa luomalla
muutoksille mahdollisuus ja kehittämällä ratkaisuja (mm.
hiilineutraalisuus, sähköinen liikenne, energia, elintarvike-
ala, sport hub), sekä saada opiskelijat ja henkilökunta ke-
hittämään alueen elinvoimaa opiskeluaikana ja sijoittu-
malla Lahden alueelle.

Lahdessa vahva tiedekasvatus luo pohjaa osaamiseen pe-
rustuvaan tulevaisuuteen. Päijät-Hämeen LUMA-keskus
(HY) kasvaa, v. 2024 yli 4000 lasta ja nuorta osallistui toi-
mintaan. Lahden JunnuYliopisto kehittää kouluissa tapah-
tuvaa tiedekasvatusta. HY ja LUT yhteistyössä LAB-ammattik-
orkeakoulun kanssa panostavat TKI-rahoituksen saami-
seen alueelle osallistumalla aktiivisesti kansallisiin ja kan-
sainvälisiin rahoitushakuihin. Korkeakoulujen tutkimus- ja
opetusyhteistyö tuo lisäarvoa alueen elinkeinoelämälle
mahdollistamalla uutta osaamista. Yliopistot panostavat
ympäristön ja terveyden kymmenvuotiseen Luontoaskel ter-
veyteen ohjelmaan avaamalla uusia mm. liiketoimintaa tu-
kevia tutkimushankkeita. HY:n ja LUTin ilmakehätieteen-
mallintamisen professorin tutkijayhteisö Atmospheric Mo-
delling Center Lahti jatkaa kasvuaan. Yhdessä Lahti Regio-
nin kanssa panostetaan tieteellisten kongressien saami-
seen Lahteen. Lisäksi, panostuksia ohjataan laboratorioi-
den yhteiskäytön ja liike-elämälle tarjottavien palveluiden
kehittämiseen.

LUT-yliopisto (Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto)

Puhdas energia, vesi ja ilma ovat elämän edellytyksiä, joihin
LUT-yliopistossa etsitään ratkaisuja tekniikan ja talouden
osaamisella. LUT auttaa yhteiskuntaa ja yrityksiä uudistu-
maan kestävästi. LUT-yliopiston kaikki kolme tiedekuntaa –
Engineering Science (LENS), Energy Systems (LES) ja LUT
School of Business (LBS) toimivat Lahden kampuksella.

LUT-yliopisto on aktiivisesti mukana alueen strategisia pai-
nopisteitä tukevissa tutkimushankkeissa ja Euroopan ympä-
ristöpääkaupunki -teeman (mm. mission cities) ympärille
rakentuvien EU-tutkimushankekonsortioiden muotoutumi-
sessa. Yliopiston tavoitteena on houkuttella Lahteen LUTin
strategiaan yhteensopivia yrityksiä sekä alueen nykyisten
yritysten kasvun edistäminen yhdessä LAB-ammattikorkea-
koulun kanssa. Yhteinen tutkimuskeskus Kempowerin
(EMRC) jatkaa vahvistumista ja kehittymistä. Kampuksen
opiskelijamäärä jatkaa kasvuaan ja syksyllä 2025 kampuk-
sella opiskelee yli 1500 opiskelijaa. LUT-yliopistolla on 10
maisteriohjelmia (kaksi kauppatieteissä ja kahdeksan tek-
niikassa) sekä kolme kandidaatin ohjelmaa Lahden kam-
puksella. Uusina maisteriohjelmina käynnistyy syksyllä
2024 Mechatronics-ohjelma ja syksyllä 2025 kauppatietei-
den ja tuotantotalouden ohjelmat. Lisäksi Lahdessa käyn-
nistyy myyntiin keskittyvä eMBA täydennyskoulutusoh-
jelma. Vuoden 2025 merkittävin panos tulee olemaan ra-
kennus- ja yhdyskuntatekniikan koulutuksen ja tutkimuk-
sen vahvistaminen, jos yliopisto saa alan koulutusvastuun.

Lisäksi vuonna 2025 tehdään Lahden kampuksen laboratorion kokonaisuuden kehittämistä yhdessä LAB-ammattikorkeakoulun kanssa.

Helsingin yliopisto

Lahdessa on monipuolisesti Helsingin yliopiston tiedekuntien osaamista ja toimintaa: bio- ja ympäristötieteellisen (kaupunkiluonto ja ekosysteemipalvelut), humanistisen, maa- ja metsätieteellisen (ravitseminen), matemaattis-luonnontieteellisen (ilmakehätiede, ilmasto), valtiotieteellisen tiedekunnan (hyvinvointiala), lääketiede (Päijät-Hämeen keskussairaala) sekä jatkuva oppiminen. Lahden talousalue liittyy saumattomasti HY:n profiloitihankkeisiin: Kestävyystieteen instituutti HELSUS (Helsinki Institute of Sustainability Science), HOH (Helsinki One Health, terveyden tutkimus) ja INAR (ilmakehän ja ympäristön tutkimus). Lahden kampuksella toimii Päijät-Hämeen LUMA-keskus, joka on osa LUMA-keskus Suomea.

Helsingin yliopisto vastaa alueen vihreän kaupungin haasteeseen jatkamalla ympäristöalan ja erityisesti

kaupunkiekologian tutkimusta Lahdessa. Uudet avaukset liittyvät rakentamisen hyvinvointivaikutuksiin ja erityisesti panostetaan alueen elintarvikealan kehittämiseen. Uutena avauksena vihreän energiasiirtymän tutkimuksen ja ope- tuksen mahdollisuuksien selvittäminen. Päijät-Hämeen LUMA-keskuksen toiminta laajenee ja pyrkii tavoittamaan myös syrjäytymisvaarassa olevat lapset ja nuoret.

Koulutuskeskus Salpaus

Koulutuskeskus Salpaus työskentelee monialaisen ammatillisen koulutuksen järjestäjänä tarjoten vuoden aikana opiskelumahdollisuuksia 13 000 nuorelle ja aikuiselle. Salpauksen työelämälähtöiset koulutuspalvelut tukevat yritysten liiketoiminnan ja henkilöstön osaamisen kehittämistä. TE-uudistuksen myötä vuonna 2025 Koulutuskeskus Salpauksen kanssa vahvistetaan edelleen yhteistyötä kaupungin työllisyyden edistämiseksi ja yritysten osaajatarpeiden ratkaisemisessa sekä erilaisissa strategisesti merkittävässä hankkeissa, kuten elintarviketeollisuudessa ja sähköistämiseksi.

Toimintaa kuvaava mittari	TP 2023	KS+LTA:t 2024	TA 2025
Talous:			
Toimintamenot/asukas	90 €	108 €	133 €

1.2. Työllisyyspalvelut-vastuualue

Sitovuus tuloarvio ja määräraha	TP 2023	KS+LTA:t 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot	1 232 668	1 688 400	25 000	25 500	26 000
Toimintamenot	-27 305 323	-27 262 100	-52 930 600	-51 004 100	-47 635 600
Toimintakate	-26 072 654	-25 573 700	-52 905 600	-50 978 600	-47 609 600

Talousarviolaskelmat tulevat täsmennykseen TE-uudistuksen valmistelun edetessä.

Toiminnan kuvaus

Työllisyyspalvelut-vastuualue vastaa kaupungin työllisyyspolitiikasta, muista työllisyysasioista ja tuottaa lakisääteiset työllisyyspalvelut Lahden kaupungin asukkaille. Vastuualue edistää kaupungin elinvoimaisuutta ja vetovoimaa, osaan työvoiman saatavuutta sekä tulevaisuuden kasvun edellytyksiä.

TE-palveluiden järjestäminen siirtyy valtiolta kuntien vastuulle vuoden 2025 alusta lukien. Uudistuksella tavoitellaan nykyistä vaikuttavampia palveluja. Palvelujen järjestäminen tapahtuu lähempänä asiakasta ja palvelut ovat yhdistettävissä kunnan muihin palveluihin. TE-palveluiden ja työttömyysetuuksien rahoitusjärjestelmä uudistuu, millä kannustetaan kuntia tehokkaaseen työllisyyden edistämiseen.

Uudistuksen yhteydessä kuntiin siirtyy henkilöstöä myös ELY-keskuksista ja ELY-keskusten sekä TE-toimistojen kehittämisen ja hallintokeskuksesta (KEHA-keskus). Lahden kaupungille siirtyy liikkeenluovutuksen yhteydessä 122 henkilöä. Määräaikainen työllisyyden kuntakokeilu päättyy 31.12.2024.

Työllisyyspalveluiden oman toiminnan lisäksi rahoitetaan eri toimijoiden työllisyys- ja kehityshankkeita, mikäli ne vastaavat kaupungin strategiasta johdettuihin tavoitteisiin ja niiden arvioidaan työllisyyden näkökulmasta vaikuttaviksi ja tuloksellisia. Monen toimijan mallilla edistetään tuloksellista työllisyydenhoidon palveluvalikoiman rakentamista lahtelaisten työnhakijoiden ja elinkeinoelämän tarpeisiin. Työllisyyspalvelut-vastuualue tuottaa verkostomaisesti työllisyyspalveluita myös muiden kaupunkien (Kuopio, Jyväskylä) kanssa yhteistyössä hakien näin tehokkuutta ja kustannussäästöjä palvelutuotannossa. Palveluhankinnoissa tavoitellaan vaikuttavuusperusteisuutta.

Työllisyyspalvelujen vaikuttavuusperusteisten hankintojen kehittämistä jatketaan ja siinä huomioidaan jo toteutuneiden pilottihankkeiden kautta esille nousseet kehittämistarpeet huomioiden työttömyysetuuden ns. kannustavan rahoitusmallin asettamat muospaineet palveluhankinnoissa. Työvoimakoulutuksen hankinnoissa tultaneen hyödyntämään myös sidosryhmähankinnan mahdollisuutta.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Lahden keskeisiä haasteita ovat työttömyyden vaikea rakenne, pitkäaikaistyöttömyyden ja rakennetyöttömyyden sekä nuorisotyöttömyyden korkea taso.

Merkittävin toimintaympäristön muutos on viiden kunnan yhteisen määräaikaisen kuntakokeilun päättyminen 31.12.2024. Kaupungille siirtyy kaikkien lahtelaisten työnhakijoiden palveluvastuu 1.1.2025 alkaen. Lahden kaupunki toimii itse työvoimaviranomaisena, mutta mm. työnantaja- ja yrityspalveluita tullaan tekemään tiiviissä yhteistyössä muun muassa Lahden seudun Kehitys Ladec Oy:n sekä Päijät-Hämeen alueelle muodostuvan toisen työllisyysalueen kanssa. Tämän lisäksi Lahti kehittää muiden suurten kaupunkien (C23) kanssa palvelukonsepteja sekä työnantaja- ja yrityspalveluihin sekä työnhakijapalveluihin. Työnhakijoiden palveluprosessit tulevat rakentumaan asiakkaan palvelutarpeen mukaan kasvokkain tehtävänä palveluna, digitaalisena palvelupolkuna, puhelinpalveluna, ryhmäpalveluina tai näiden yhdistelminä.

Viimeisen vuoden aikana Lahden kokonais- ja pitkäaikaisytyöttömyys on pudonnut 12 suurimman kaupungin osalta eniten prosenttiyksikköinä tarkasteltuna. Työllisyystoimissa panostetaan työnhakijoille tarjottaviin moniammatillisiin palvelupaketteihin, koulutuksiin ja henkilökohtaiseen valmennukseen. Samalla huomioidaan myös työnantajakohtaiset rekrytointitarpeet sekä niihin työhönvalmennuksen kautta tarjottava toiminnallinen ja taloudellinen tuki.

TE-palvelut 2024 -uudistuksessa kuntien vastuuta työttömyysturvan rahoituksesta laajennetaan. Työmarkkinatuen lisäksi kunnat rahoittavat jatkossa osan Kelan maksamasta peruspäivärahasta ja työttömyyskassojen maksamasta ansiopäivärahasta. Vuoden 2025 alusta alkaen kunnan rahoitusvastuu koskee myös työttömyystukea, joka maksetaan työllistymistä edistävän palvelun ajalta. Työttömien aktivointitoimenpiteet eivät jatkossa vähennä kunnan työttömyysturvan rahoituksesta aiheutuvia menoja. Uudistuksen yhteydessä kuntien rahoitusvastuu aikaistuu ja rahoitusosuus kasvaa portaittain työttömyyden pitkittyessä. Vuoden 2024 työmarkkinatuesta Kela laskuttaa kunnilta osan työmarkkinatuesta silloin, kun henkilölle on maksettu työmarkkinatukea työttömyyden perusteella 300 päivää tai pidempään. Jatkossa Kela laskuttaa kuntaa henkilöistä, jotka ovat saaneet työttömyystukea 101 päivää. Työttömyysturvan rahoitusvastuuseen liittyvien lainsäädäntömuutoksista vuoksi kaupungin em. menojen ennakoitaan kasvavan merkittävästi (noin 9 milj. euroa vuoden 2023 toteutumasta).

Vuonna 2024 alkaneessa ESR+-rahoitteisessa TOTTAI-hankkeessa (Työkyvyn ja työelämäosallisuuden tunnistaminen työllisyydenhoidon agendana) pilotoidaan nopean toiminnan työkykytiimiä, joka rakentaa yli 30-vuotiaiden pitkäaikaistyöttömien asiakkaiden työkyvyn haasteiden ja

työelämäosallisuuden esteiden tunnistamiseen innovatiivisen toimintamallin. Hanke jatkuu lokakuulle 2026. Lahdessa asuvien maahanmuuttajataustaisten työttömien työnhakijoiden työllistymisen edistämiseksi on hankittu vaikuttavuusperusteisia työllistämispalveluja vuonna 2024 kolmelta palvelutuottajalta.

Hyvinvointialueen kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteistoimintamallin ja kohderyhmään kuuluvien tulevaisuuden palveluprosessien osalta. TYP yhteistyö on mahdollistanut kolmikantaisen yhteistyön hyvinvointialueen ja Kelan kanssa.

Toiminnan painopistealueet

Työllisyystoimissa etusijalla ovat työnhakijan nopea työllistyminen, yrityksiä ja muiden työnantajien työvoiman saannin turvaaminen, työttömyysturvan rahoituksesta

aiheutuvien menojen alentaminen, nuorisotyöttömyyden laskeminen, pitkäaikaistyöttömyyden torjunta ja vieraskielisten työllistyminen sekä alueen elinkeinoelämän kanssa tehtävä tiivis yhteistyö, joka tukee alueen yritysten ja osajien kohtaamista.

Valtion rahoitusmalli työllisyyspalveluille kannustaa vahvasti tiivistämään työnhakija-asiakkaiden palveluprosessia. Vuodesta 2025 alkaen työnhakijan ohjaaminen ns. aktiivitoimenpiteisiin ei enää katkaise kunnan rahoitusvastuuta työmarkkinatukimenoista. Palveluprosessin tavoitteena on aina mahdollisimman nopea työllistyminen avoimille työmarkkinoille. Työttömyyden vaikean rakenteen vuoksi merkittävä osa asiakkaista tarvitsee kuitenkin pidempään kestävää ja verkostomaisesti tuotettavia palveluita. Keskeistä on tunnistaa asiakkaiden palvelutarve ja rakentaa kullekin asiakassegmentille soveltuva ja tehokas palveluprosessi.

Toimintaa kuvaava mittari	TP 2023	KS+LTA:t 2024	TA 2025
Talous:			
Toimintamenot/asukas	226 €	225 €	436 €

1.3. Investointiosa

Investointisuunnitelmat valmistellaan ja esitetään viiden vuoden ajalta. Elinvoiman palvelualueen taloussuunnitelmavuosien 2025–2029 bruttoinvestoinnit ovat yhteensä 0,1 milj. euroa ja kohdistuvat irtaimen omaisuuteen.

Investoinnit 2023–2029

1 000 euroa		TP 2023	KS+LTA:t 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Irtain omaisuus	tulot							
Lahden kaupunki	menot	-6 961	-7 523	-4 145	-3 935	-4 385	-3 265	-3 265
Elinvoiman palvelualue	menot	-19	0	-120	0	0	0	0
Investoinnit yhteensä, elinvoiman palvelualue								
	Tulot	0	0	0	0	0	0	0
	Menot	-19	0	-120	0	0	0	0
	Netto	-19	0	-120	0	0	0	0

1.3.1. Irtain omaisuus

Irtaimen omaisuuden sitovuus on investointisuunnitelman menot kaupunkitasoisesti. Yksikön esityksessä on arvio toteutettavista irtaimen omaisuuden investoinneista.

Määrärahan kohdentamista yksiköille tarkastellaan talousarviovuoden aikana kaupunginvaltuuston myöntämän kokonaismäärärahan puitteissa.

1 000 euroa		TP 2023	KS+LTA:t 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
	Tulot							
	Menot	-19	0	-120	0	0	0	0
	Netto							
Kohteet, 1 000 euroa				TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Elinvoiman palvelualue								
	Tilajärjestelyt			-120	0	0	0	0